

Motion till riksdagen 2021/22:4172

av **Ebba Busch m.fl. (KD)**

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stödsystem kring läkemedelskostnader för barn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om FaR och högkostnadsskyddet för läkemedel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen på nationell vårdförmedling och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsning på primärvården och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsningen på förlossningsvården och eftervården och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka psykisk hälsa genom förstärkning av primärvårdens tidiga öppna insatser och förstärkning av barn- och ungdomspsykiatri och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av verksamheten vid Inspektionen för vård och omsorg och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett nationellt ANDTS-kompetenscentrum och att stödja det civila samhället i genomförande av ANDTS-strategin och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om höjning av schablonen för timersättningen inom assistansersättningen med 2,2 procent per år 2022–2024 och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en lagändring inom LSS för att säkerställa att samtliga grundläggande behov är assistansgrundande i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsning på stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förstärkning av kompetens och säkerhet vid Statens institutionsstyrelse och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om socialtjänstpaket för att stärka familjen och det brottsförebyggande arbetet och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nationellt forskningsprogram för att stärka äldres hälsa och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättande av ett fritidskort och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en fond för idéburen vård och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om satsning på Bostad först och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om inrättandet av ett nationellt kunskapscentrum för frågor om önskad sexualitet och prevention av sexuellt våld och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mammografi och informationssatsning och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utrota livmoderhalscancer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Tabell 1 Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Socialstyrelsen	765 160	±0
1:2 Statens beredning för medicinsk och social utvärdering	91 251	±0
1:3 Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket	160 340	±0
1:4 Tandvårdsförmåner	7 062 169	±0
1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna	33 444 000	-480 000
1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård	24 868 886	1 650 000
1:7 Sjukvård i internationella förhållanden	511 472	±0
1:8 Bidrag till psykiatri	2 162 893	50 000
1:9 Läkemedelsverket	161 835	±0
1:10 E-hälsomyndigheten	120 078	±0
1:11 Prestationsbundna insatser för att korta vårdköerna	3 000 000	±0
1:12 Inspektionen för vård och omsorg	778 757	25 000
2:1 Folkhälsomyndigheten	511 173	±0
2:2 Insatser för vaccinberedskap	120 500	±0

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:3 Bidrag till WHO	46 665	±0
2:4 Insatser mot hiv/aids och andra smittsamma sjukdomar	75 502	±0
2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel	95 629	80 000
3:1 Myndigheten för delaktighet	62 080	±0
3:2 Bidrag till funktionshindersorganisationer	188 742	±0
4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd	32 548	-3 200
4:2 Vissa statsbidrag inom funktionshindersområdet	785 514	±0
4:3 Bilstöd till personer med funktionsnedsättning	263 395	±0
4:4 Kostnader för statlig assistansersättning	25 043 066	170 000
4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet	8 660 490	1 750 000
4:6 Statens institutionsstyrelse	1 867 518	50 000
4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	669 151	1 106 000
4:8 Myndigheten för vård- och omsorgsanalys	38 094	±0
5:1 Barnombudsmannen	26 939	±0
5:2 Barnets rättigheter	42 261	±0
6:1 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Förvaltning	41 002	±0
6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning	786 503	50 000
99:2 Fond för idéburen vård och omsorg	±0	300 000
99:3 Bostad först	±0	200 000
99:4 Nationellt kunskapscentrum för frågor om oönskad sexualitet och prevention av sexuellt våld	±0	5 000
99:5 Mammografi infosatsning	±0	50 000
99:6 Utrota livmoderhalscancer	±0	25 000
Summa	112 483 613	5 027 800

Politikens inriktning

En av de viktigaste principerna för svensk hälso- och sjukvård är att befolkningen ska få vård på lika villkor. Svensk hälso- och sjukvård håller en mycket hög medicinsk kvalitet, ofta rankad i världsklass. Samtidigt har den svenska hälso- och sjukvården stora och tilltagande problem. Det finns oacceptabla skillnader i medicinska resultat och kvalitet. Vårdköerna växer.

Hälso- och sjukvården har både ett hälsofrämjande och ett vårdande uppdrag. En god nära vård måste byggas ut kraftfullt samtidigt som koncentration av högspecialiserad vård görs i de delar som är ändamålsenligt. Hälsofrämjande insatser måste utvecklas. Flera samhällssektorer måste bidra för att alla människor ska ha en god psykisk hälsa och för att preventiva insatser ska fungera. Hälso- och sjukvården ska organiseras med människors behov i fokus. Det är vård på lika villkor och efter behov som är grunden för hela hälso- och sjukvården. Staten ska ta över ansvaret för sjukvården från regionerna.

Nedan redogörs endast i korthet för de budgetrelaterade förändringarna inom utgiftsområde 9. Kristdemokraternas syn på de olika politikområdena samt reformförslag utvecklas vidare i separata parti- och kommittémotioner: ”En hälso- och

sjukvård att lita på”, ”En äldrepolitik att lita på”, ”En folkhälsopolitik att lita på”, ”En socialtjänst att lita på”, ”En funktionshinderspolitik att lita på”, ”Psykisk hälsa” samt ”Alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar”.

Anslag 1:5 Bidrag för läkemedelsförmånerna

Det får aldrig finnas ekonomiska hinder för ett barns läkemedelsbehandling. Med anledning av att reformen kring kostnadsfria läkemedel för barn (som infördes 2016) har ökat läkemedelskonsumtionen bland barn utan en direkt koppling till ökad sjukdomsburda, menar vi att det är att föredra en återgång till det tidigare stödsystemet som säkerställde att föräldrarnas ekonomiska förutsättningar inte skulle hindra ett barns tillgång till läkemedel.

Utifrån det stödsystem kring läkemedelskostnader för barn som fanns före 2016 gällde följande: Patientens maximala kostnad, egenavgiften, för receptbelagda läkemedel och förmånsberättigade varor inom högkostnadsskyddet var 2 200 kronor under en tolv månadersperiod. Alla barn 0 till 17 år i samma hushåll hade ett gemensamt högkostnadsskydd. Detta innebar att inget hushåll behövde betala mer än 2 200 kronor för samtliga barn per år för läkemedel inom förmånen. Därtill kunde vårdnadshavare få ekonomiskt bistånd för läkemedelskostnader till barn. Det var också möjligt att delbetala apoteket i samband med uthämtande av läkemedel till barn. Kristdemokraterna justerar därmed ned anslaget med 530 miljoner kronor 2022, 540 miljoner kronor 2023 och 550 miljoner kronor 2024 med anledning av detta.

Kristdemokraterna vill införa ett bredare ekonomiskt incitament för fysisk aktivitet än friskvårdsbidraget och inkludera fysisk aktivitet på recept (FaR) i högkostnadsskyddet och därför föreslår vi en intrappning av FaR i högkostnadsskyddet med 50 miljoner kronor 2022, 75 miljoner kronor 2023 och 100 miljoner kronor 2024. Det är mer kostnadseffektivt att förebygga än att behandla.

Anslag 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård

Kristdemokraterna ökar anslaget till folkhälsa och sjukvård med totalt 1 650 miljoner kronor år 2022, 1 900 miljoner kronor år 2023 och 4 100 miljoner kronor år 2024.

Trygg förlossningsvård och eftervård

Vård och vårdresultat skiljer sig åt i olika delar av landet, bland annat i antalet förlossningsskador¹. Tiden från förlossning till hemgång är på många håll kort samtidigt som bara ett av tre sjukhus alltid erbjuder en uppföljning efter förlossningen. Regeringen har slutit en överenskommelse med SKR sedan 2015 om förlossningsvården. Bara drygt hälften av pengarna har använts till bemanning som var syftet med överenskommelsen. Bristen på barnmorskor är stor i 19 av landets 21 regioner. Enligt Myndigheten för vårdanalys har avsaknaden av tydliga mål och riktlinjer för hur pengarna ska användas gjort att uppdraget varit otydligt. Vårdanalys utvärdering från 2019 visar att det

¹ Socialstyrelsen: Tillståndet inom hälso- och sjukvården och tandvård 2021.

fortfarande finns många allvarliga brister i förlossningsvården. Kristdemokraterna vill rikta om 1,5 miljarder kronor år 2022–2023 till tydliga satsningar och prioriteringar inom förlossnings- och eftervården. Under 2024 upphör dessutom regeringens satsningar på förlossningsvården helt. Kristdemokraterna avsätter därför 1 miljard kronor under 2024 till förlossnings- och eftervården.

Varje kvinna ska kunna känna trygghet under sin graviditet samt inför, under och efter förlossningen. Kristdemokraterna föreslår därför följande förändringar för att stärka förlossnings- och eftervården:

- Ökad bemanning inom förlossnings- och neonatalvården och ett barnmorsketeam – en så kallad fast barnmorska – genom hela vårdkedjan. Varje kvinna ska erbjudas hembesök av en barnmorska för eftervård den närmaste tiden efter förlossningen. Vi avsätter 1 150 miljoner kronor för att öka bemanningen.
- 70 miljoner kronor för att ge sjuksköterskor möjlighet att vidareutbilda sig till barnmorskor med bibehållen lön.
- Kompetenscentrum och nationella mål för förlossnings- och eftervården. Vi avsätter 37 miljoner kronor för detta.
- Nationella riktlinjer tas fram för att förebygga förlossningsskador. Kompetensutveckling för personal inom förlossningsvården om hur förlossningsskador kan förebyggas. Vi avsätter 28 miljoner kronor för detta.
- En ”mamma-rehab-check” införs. Vi avsätter 60 miljoner kronor för detta.
- Fler barnmorskor ska utbildas – fler platser på barnmorskeutbildningen. Satsningen finns under utgiftsområde 16.
- Yrkeserfarna barnmorskor ska vara mentorer till utexaminerade barnmorskor.
- Barnmorskeledda enheter i anslutning till akutsjukhusen – kontinuitet för patienten. Vi avsätter 95 miljoner kronor för detta ändamål.
- Stärkt förlossningsvård på landsbygden med patientnära hotell där det är långa avstånd till förlossningskliniker. Vi avsätter 30 miljoner kronor för dessa ändamål.
- Alla förlossningsavdelningar bör erbjuda samtalsstöd med psykolog till föräldrar som fått ett dödfött barn. Vi avsätter 30 miljoner kronor för detta ändamål.

Pengarna från den föreslagna överenskommelsen med SKR ska riktas helt och hållet på ökad bemanning och andra förbättringar inom förlossnings- och BB-vården enligt vårt förslag ovan.

En nationell vårdförmedling

Vårdköerna har inte enbart uppkommit under pandemin. Redan före pandemin fanns patienter som väntat mer än 90 dagar på en operation eller besök hos specialist, dvs patienter som väntat olagligt länge. Sedan 2014 då Socialdemokraterna och Miljöpartiet tog över regeringsmakten har vårdköerna fördubblats. En situation som var oacceptabel för Sveriges patienter har blivit än värre efter pandemin.

Patienter ska ges rätt att söka vård där ledig kapacitet finns. En nationell vårdförmedling upprättas för att använda tillgänglig kapacitet till de patienter som väntat olagligt länge. Staten sänder ut förfrågan om ledig kapacitet och de tak som finns tas bort. En sammanställning över tillgänglig vård upprättas och den som väntat mer än 90 dagar på operation eller besök hos specialist kontaktas av vårdförmedlingen om möjlig plats. Det bör även upprättas nationella väntelistor till de behandlingar som kan komma att ha allra längst vårdköer och där patienterna riskerar att fara illa av väntetiderna. På

det sättet kan en nationell vårdförmedling bidra till kortare vårdköer och göra det utifrån behovsprincipen. Samtidigt skapas förutsättningar att använda ledig kapacitet och inte minst bygga ut möjlig kapacitet.

Kristdemokraterna föreslår att staten avsätter särskilda medel för att finansiera detta. Samverkansavtal skrivs med landets regioner, och en eller flera regioner sluter avtal med den utförare (privata och offentliga) som meddelar att den har ledig kapacitet. Staten finansierar den vård som ges genom den nationella vårdförmedlingen med 4 miljarder kronor under 2022 och 2,1 miljarder kronor 2023. Detta är en omfördelning av regeringens satsningar på personal och uppskjuten vård som Kristdemokraterna samtidigt drar in.

Öka antalet vårdplatser

Vi har en brist på vårdplatser. Sverige ligger i botten i hur man än jämför med andra europeiska länder: 2018 hade Sverige 2 vårdplatser per 1 000 invånare. Under många år har många av Sveriges sjukhus haft närmast konstanta överbeläggningar vilket innebär att patienter kan vårdas på en vårdplats som inte uppfyller kraven på fysisk tillgänglighet vilket ökar risken för vårdskador, men sätter även vårdpersonalen inför svåra etiska problem när de ska välja ut vilka patienter som ska placeras var. Kristdemokraterna föreslår därför att regionerna får en prestationsbaserad ersättning när de klarar målet om maximalt 85 procents beläggning i genomsnitt varje månad under året. Genom en prestationsbaserad ersättning kan varje region/sjukhus på ett ändamålsenligt sätt göra de förändringar som är nödvändiga och ersättningen betalas ut när målen nås. När vårdplatserna efter en tid byggts ut så kan den prestationsbaserade ersättningen överföras till generellt stöd.

Vi anslår 1 miljard kronor för detta inom utgiftsområde 9 i ett första steg med start 2024.

En stärkt elevhälsa

En god kunskapsutveckling kräver en god skolmiljö och elevhälsa. Redan före pandemin ökade den psykiska ohälsan och under pandemin har ensamhet och oro blivit vanligare hos elever i grundskolan och på gymnasiet. Kristdemokraterna anser att elevhälsan bör stärkas för att alla barn ska kunna erbjudas rutinmässiga samtal med skolans kurator. Vi anslår även 500 miljoner kronor per år 2022–2024 på en förstärkt elevhälsa.

Bygg ut primärvården genom fler medarbetare

En välfungerande primärvård utgör basen för ett effektivt hälso- och sjukvårdssystem. Sverige har en underdimensionerad primärvård jämfört med andra jämförbara länder. För att komma tillrätta med detta behövs ett antal nationella beslut. Ersättningssystemen behöver vara likvärdiga, bygga på behovsstyrd vård och styra mot en samordnad personcentrerad vård. Avgiftssystemet likaså.

En utbyggd primärvård styrs också genom nationella beslut om patientens rätt till en fast, namngiven, läkarkontakt och rätt att sätta tak för hur många patienter man kan ha. Därför anslår vi 1,2 miljarder 2022, 1,4 miljarder 2023 och 1,6 miljarder 2024 inom

utgiftsområde 9 för en utbyggnad av antalet tjänster inom primärvården. Det handlar främst om fler specialister i allmänmedicin men också om fler distriktssköterskor, fysioterapeuter, arbetsterapeuter m.fl. utifrån lokala behov.

Anslag 1:8 Bidrag till psykiatri

Barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar eller som har eller riskerar att utveckla svår psykisk ohälsa och sjukdom är ett prioriterat område för Kristdemokraterna. De behov som dessa unga har ska mötas med en väl fungerande barn- och ungdomspsykiatri som har långsiktiga villkor så att vården kan bedrivas på bästa sätt. Köerna till bup är dock långa.

Den ekonomiska förstärkning om 1,5 miljarder kronor 2023 och 2024 som Kristdemokraterna anser ska satsas på psykisk hälsa inom utgiftsområde 9 inom budgetperioden ska gå dels till en förstärkning av primärvårdens tidiga öppna insatser om 500 miljoner kronor, dels till en förstärkning av bup om 950 miljoner kronor. Båda satsningarna måste genomföras samtidigt så att behoven möts på bästa sätt. Anslaget ska också användas för satsning på psykiatriambulanser om 50 miljoner kronor. Denna satsning gäller även för år 2022. Kristdemokraternas satsning görs genom att omfördela regeringens satsningar på samma område och från anslag 1:6 med 50 miljoner kronor.

Anslag 1:12 Inspektionen för vård och omsorg

Kristdemokraterna ökar anslaget med 25 miljoner kronor per år 2022–2024 för att myndigheten ska få goda förutsättningar att bedriva strategisk, effektiv och enhetlig tillsyn.

Anslag 2:5 Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak samt spel

Kristdemokraterna anslår 80 miljoner kronor mer än regeringen per år 2022–2024, varav 70 miljoner anslås till ett nationellt ANDTS-kompetenscentrum och 10 miljoner anslås till att stödja det civila samhället i genomförande av ANDTS-strategin.

Kristdemokraterna ser det civila samhället som en stor resurs i det förebyggande folkhälsoarbetet. Inom ANDTS-området fyller det civila samhället en viktig uppgift genom att stödja personer med missbruksproblematik eller beroendesjukdom. Men också som stöd för anhöriga. Kristdemokraterna avsätter därför medel för att stödja deras arbete med att genomföra ANDTS-strategin.

Det är av största vikt att de metoder som används i det förebyggande arbetet inom ANDTS-området är evidensbaserade. För att kunna sprida, implementera och kvalitets-säkra preventiva metoder behöver kommuner och regioner utbildning och ett nationellt stöd, vilket i dag saknas. Kristdemokraterna vill därför inrätta ett nationellt kompetenscentrum med detta uppdrag utifrån organisationen för Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem (STAD). Det är glädjande att en majoritet i riksdagen har ställt sig bakom förslaget och vi ser fram emot att regeringen verkställer tillkännagivandet.

Anslag 4:1 Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

Kristdemokraterna vill höja adoptionsbidraget från 75 000 till 90 000 kronor samt göra föräldrautbildningen för adoptionsföräldrar avgiftsfri inom utgiftsområde 12. Därför föreslås anslag 4:1 justeras ned med 3 miljoner kronor per år 2022–2024 och överförs till UO 12 anslag 1:4.

Anslag 4:4 Kostnader för statlig assistansersättning

Kristdemokraterna välkomnar den anslagshöjning som regeringen gör inom anslag 4:4 inom utgiftsområde 9 utifrån att fler personer kommer inkluderas i assistansersättningen när lagförslagen ifrån utredningen ”Stärkt assistans” kommer vara implementerade. Därutöver ökar Kristdemokraterna anslag 4:4 med sammantaget 1,3 miljarder kronor utöver regeringens satsning under budgetperioden 2022–2024 i enlighet med specifikationen nedan.

Assistansberättigade personer och deras anhöriga vittnar om att det blir allt svårare att rekrytera assistenter på grund av att schablonen för timersättningen under flera år har varit lägre än de kollektivavtalade löneökningarna. Det var därför positivt att regeringen under 2021 höjde schablonnivån med 3,5 %. Dessvärre väljer regeringen nu att återgå till en uppräknings på 1,5 % under de kommande tre åren. För att möjliggöra kompetensutveckling, goda arbetsvillkor och avtalsenliga löneökningar för det kvalificerade arbete som personlig assistans är, så höjer Kristdemokraterna nivån på schablonen för timersättningen med 2,2 % per år vilket motsvarar 170 miljoner kronor 2022, 350 miljoner kronor 2023 och 530 miljoner kronor 2024.

Att säkerställa att samtliga grundläggande behov ska anses vara av integritetsnära karaktär i sin helhet är ett avgörande steg för att återupprätta intentionen med LSS. Kristdemokraterna föreslår därför nödvändig lagändring för att få detta på plats. Vi bedömer att sådana lagstiftningsförändringar kan vara på plats den 1 januari 2024 och avsätter därför 250 miljoner kronor 2024 i syfte att finansiera en rättssäker tillämpning av LSS till följd av lagförtydligandet. Den exakta kostnadsökningen är dock svår att uppskatta och ytterligare medel kan behövas.

Anslag 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet

För att börja åtgärda akuta och strukturella brister lade Kristdemokraterna, tillsammans med Moderaterna och Vänsterpartiet, fram ett förslag till ändring i statens budget våren 2021, som hela finansutskottet till slut ställde sig bakom. Tack vare detta påbörjas nu arbetet med att utöka den medicinska kompetensen, förbättra personalkontinuiteten och minska andelen timanställningar i äldreomsorgen. Dessutom skapas fler möjligheter till tryggt boende för äldre.

Vi kommer noggrant följa utvecklingen så att de kommuner som får del av medlen verkligen redovisar ökad medicinsk kompetens, bättre arbetsvillkor och fler anpassade boenden. Regeringen fullföljer i budgetpropositionen riksdagens aviserade medel för

prestationsbaserade stöd till äldreomsorgen 2022 och 2023, men flyttar från och med 2024 över medlen till UO 25, anslaget för generella medel till kommunerna. Regeringen redovisar dock inte huruvida medlen fortsatt kommer att delas ut som prestationsbaserade stöd i och med denna flytt.

Vi motsätter oss att medlen delas ut utan att kommunerna påvisat förbättringar inom de angivna områdena. Det skulle innebära att långsiktigheten i satsningen går förlorad och att nödvändiga reformer inom äldreomsorgen inte nödvändigtvis sker. Vi flyttar därför i vårt budgetalternativ tillbaka medlen till UO 9 för fortsatt satsning i enlighet med riksdagens beslut.

Kristdemokraterna tillför utöver regeringens satsning 1 750 miljoner kronor år 2022, 1 260 miljoner kronor år 2023 och 5 160 miljoner kronor år 2024, varav 3 900 miljoner kronor alltså är en omfördelning av äldreomsorgssatsning från utgiftsområde 25. Vi avvisar regeringens satsning på en återhämtningsbonus med 650 miljoner kronor per år 2022–2024 till förmån för egna satsningar.

Kristdemokraternas medel anslås för:

- Förbättrade villkor för personalen inom äldreomsorgen: 1 300 miljoner kronor per år 2022–2024. Kristdemokraterna föreslår att det för primärvården möjliggörs en förstärkning av läkarinsatserna i den kommunala hälso- och sjukvården.
- 3,9 miljarder för 2024 på vår fortsatta satsning på ökat medicinskt innehåll, bättre arbetsvillkor för personalen och stöd till byggande av anpassade boenden.
- Kristdemokraterna vill att kommunerna ska erbjuda äldre över 80 år ett så kallat äldresamtal. Dessa samtal kan bidra till att skapa trygghet och bryta ensamhet för den äldre och vi satsar därför 160 miljoner kronor per år 2022–2024.
- Gemenskapsvärdar och gemenskapsfrämjande innehåll: 200 miljoner kronor per år 2022–2024. Dessa medel kan även användas till andra gemenskapsfrämjande aktiviteter inom äldreomsorgen.
- Digital tillgänglighet på äldreboenden (utbildning, uppkoppling och utrustning): 240 miljoner kronor år 2022.
- Kristdemokraterna vill införa en äldreboendegaranti – den som fyllt 85 år ska ha en lagstadgad rätt att få flytta till ett anpassat boende som till exempel särskilt boende eller trygghetsboende när personen själv bedömer att behovet finns. Därför föreslår vi ett investeringsstöd för äldreboendegarantin för byggande av fler äldreboenden: 500 miljoner kronor 2022 och 250 miljoner kronor 2023–2024.

Anslag 4:6 Statens institutionsstyrelse

Kristdemokraterna anslår 50 miljoner kronor mer än regeringen per år 2022–2024 för att stärka kompetensen och säkerheten vid Statens institutionsstyrelse (Sis).

Anslag 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.

Kristdemokraterna ökar anslaget utöver regeringens nivå med 1 106 miljoner kronor år 2022, 1 026 miljoner kronor år 2023 och 866 miljoner kronor år 2024. Medlen avser ett socialtjänstpaket i syfte att stärka socialtjänstens verksamhet genom följande satsningar:

- Föräldrastödsprogram med särskilt stöd i samarbete med skolan som riktar sig till utsatta områden: 500 miljoner kronor per år 2022–2024. Föräldraskapsstöd ska ges till barn som har ett utåtagerande beteende.
- Obligatoriskt och generellt föräldrastödsprogram: 176 miljoner kronor per år 2022–2024. Kristdemokraterna föreslår att öka tillgången till föräldrautbildning genom att göra det obligatoriskt för kommunerna att erbjuda två föräldrastödsprogram under barnens uppväxt.
- Familjerådgivning: 80 miljoner kronor per år 2022–2024. När ett par blir föräldrar för första gången vill vi därför att de får en gratischeck till familjerådgivningen som de kan nyttja om de vill eller har behov.
- Kunskapshöjande insatser och metodstöd socialtjänsten: 240 miljoner kronor år 2022 och 160 miljoner kronor år 2023. Kristdemokraterna avsätter medel till en nationell samordning av och stöd till socialtjänstens arbete med barn och unga samt till att genomföra kunskapshöjande insatser bland socialtjänstens personal och ta fram metodstöd för att säkerställa likvärdighet i tillämpningen av lagen.
- Nationell samordning och stöd av socialtjänstens arbete med barn och unga: 10 miljoner per år 2022–2024.
- SSPF är en samverkansmodell mellan skola, socialkontor, polis och fritid. Syftet är att förhindra att barn hamnar i eller fortsätter med kriminellt beteende och/eller drogmissbruk. Kristdemokraterna satsar 100 miljoner kronor per år 2022–2024 på SSPF.

Anslag 6:2 Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd: Forskning

Kristdemokraterna vill inrätta ett nationellt forskningsprogram för äldres hälsa. Forskningen bör innefatta tvärvetenskaplig forskning och implementering av dess resultat ute i verksamheten som bedriver vård och omsorg av äldre. Programmet tilldelas totalt 150 miljoner kronor per år 2022–2024. Kristdemokraterna justerar regeringens anslag 6:2 till förmån för det föreslagna forskningsprogrammet med 50 miljoner kronor per år 2022–2024 samt anslag 3:1 inom utgiftsområde 16 med 100 miljoner kronor per år.

Nya anslag:

Anslag 99:2 Fond för idéburen vård

Kristdemokraterna anslår 300 miljoner kronor till en fond för idéburen vård 2022.

Det som kallas idéburet företagande bedrivs ofta i ideell förening, ekonomisk förening, kooperativa företag eller stiftelseform. Den ideella sektorns och sociala företags tillgång till kapital för både etablering och utveckling behöver förstärkas. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har konstaterat att det i dag ofta saknas finansiella instrument som är speciellt utformade för socialt företagande. Socialt

företagande behöver på grund av sina specifika egenskaper och varierande juridiska former ibland finna andra typer av finansieringsinstrument än andra företag.

Vi vill därför skapa en fond som syftar till att främja den ideella sektorns möjlighet till socialt företagande och då särskilt som utförare av välfärdstjänster. En sådan fond skulle kunna motverka bristen på tillgång till kapital för dessa aktörer.

Anslag 99:3 Bostad först

Kristdemokraterna anslår 200 miljoner kronor per år 2022–2024 för att införa Bostad först i hela landet. Metoden tar utgångspunkt i att det första en hemlös person med beroendesjukdom/psykisk ohälsa behöver är ett eget boende för att slippa bekymra sig för vardagliga saker.

När man börjar med bostaden kan man sedan erbjuda den hjälp den boende vill ha och är mottaglig för. Det har visat sig att 8 av 10 klarar att bo långsiktigt i sin lägenhet och jämförelser visar att kostnaden för en person i Bostad först blir mellan 100 000 och 200 000 kr lägre per person/år jämfört med andra metoder.

Fördelningen av dessa pengar sker genom att kommuner som inför nya Bostad först-boenden efter den 1 januari 2022 kan ansöka om 100 000 kronor för varje tillfört boende, vilket motsvarar 1,5–2 års hyra.

Anslag 99:4 Nationellt kunskapscentrum för frågor om önskad sexualitet och prevention av sexuellt våld

De undersökningar som gjorts i den nationella trygghetsundersökningen visar på en alarmerande ökning av utsattheten för sexualbrott. Mellan 2006 och 2012 låg andelen av svenskarna som utsatts för sexualbrott på omkring 1,5 procent. Sedan dess har den ökat till 6 procent 2018. Att identifiera dessa personer innan de begår övergrepp vore mycket värdefullt.

Kristdemokraterna föreslår i enlighet med en rekommendation från Myndigheten för vård- och omsorgsanalys att ett nationellt kunskapscentrum för frågor om önskad sexualitet och prevention av sexuellt våld inrättas. För detta avsätter vi fem miljoner kronor om året 2022–2024 inom utgiftsområde 9, i ett nytt anslag (99:4).

Anslag 99:5 Mammografi och informationsinsatsning och anslag 99:6 Utrota livmoderhalscancer

Till följd av pandemin har screening för mammografi minskat. Den utvecklingen måste nu vändas. Kristdemokraterna föreslår därför en satsning under 2022 för att öka informationsinsatserna i hela landet och särskilt i de områden där viljan att göra mammografi varit låg. Vi anslår 50 miljoner kronor under 2022 för detta ändamål.

Trots ett väl utbyggt och omfattande screeningprogram drabbas ungefär 500 kvinnor i Sverige av livmoderhalscancer varje år. Om fler kvinnor skulle delta i screening och om fler skulle vaccineras skulle det leda till färre fall av livmoderhalscancer. Det är möjligt att utrota livmoderhalscancer. Hela kampanjen (sex år) beräknas inte kosta mer än 150 miljoner kronor. Riksdagen har i ett tillkännagivande uppmanat regeringen att ta fram en plan för genomförande av detta och anslå resurser för det. Ändå lyser denna insats med sin frånvaro i regeringens budgetförslag. Vi anslår därför 25 miljoner kronor

årligen (under sex år) för att genomföra kampanjen för att därigenom utrota livmoderhalscancer i Sverige.

Ebba Busch (KD)

Jakob Forssmed (KD)

Acko Ankarberg Johansson (KD)

Hans Eklind (KD)

Andreas Carlson (KD)

Camilla Brodin (KD)

Mikael Oscarsson (KD)